

DOMOLJUB

ŠTEV. 21. MESEČNA PRILOGA »NOVICE V SLIKAH« LETO 43

V LJUBLJANI, DNE 21. MAJA 1930

Cena 38 Din za celo leto. Za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din. Izhaja vsako sredo. Spisi in dopisi naj se pošiljajo Uredništvu »Domoljuba«, naročnina, reklamacije in inserati Upravištvu »Domoljuba« v Ljubljani

Kriza kmetijstva.

Pretkli torek se je deputacija Kmetijske zveze zglasila pri gospodu banu, da ga opozori na težek položaj kmetijskega ljudstva in ga prosi pomoči. Kmetiska zveza je namreč kot strogo stanovska organizacija kmetijskega stanu po svojih pravih dolžnih brigati se za gospodarsko stanovske interese svojih članov. Zato mora skrbno zasledovati ves gospodarski razvoj in paziti na vse, kar vpliva na gospodarski položaj kmetijskega stanu.

Na svojih zadnjih sejah se je odbor Kmetijske zveze temeljito bavil s splošnim položajem kmetijskega gospodarstva ter prišel do soglasnega zaključka, da vlada v kmetijstvu težka kriza. Cene kmetijskim produktom so znatno padle, v zadnjem času so zelo padle tudi cene lesa. Cene nekaterih poljskih pridelkov n. pr. krompirja, žita, so tako nizke, da se s prodajo ne krijejo niti obratni stroški; drugih pridelkov, n. pr. vina, pa zaradi hiperprodukcije v državi ponekod sploh ni mogoče spraviti v denar. Medtem pa se proizvodni stroški niso prav nič znižali.

Vsled tega je padla kupna moč kmetijskega prebivalstva, kar mora vplivati ne samo na poedina kmetijska gospodarstva, ampak tudi na gospodarski položaj drugih stanov in na vse narodno gospodarstvo.

Kmetijska produkcija je na splošno ogrožena. Gospodarsko življenje na kmetih postaja od dne do dne težavnejše. V nekaterih krajih je gospodarsko stanje kmetijskega ljudstva skrajno težavno, ponekod vlada prava revščina. Zato ljudje bežijo z dežele v mesta, tisoči pa bežijo tudi v tujino iskat dela in zaslužka. Gospodari, ki morajo ostati doma, deloma že črpajo od poslednjih prihrankov. V še večjem številu pa ležejo v dolgove, ali pa v pokritje svojih stroškov izsekavajo gozdove. To naravnost nebrzdano izsekavanje še nedoraslih gozdov mora imeti občutne posledice za bodočnost našega narodnega gospodarstva.

Ze za kritje avtonomnih potrebščin pri občinah, cestnih odborih in zdravstvenih odborih mora kmet nositi pretežno večino bremen, ki so večkrat tako znatna, da jih posamezni gospodarji vsled gospodarske depresije že zelo težko zmagujejo.

Zraven pa mora kmet nositi še državne in banovinske davščine.

Z ozirom na to si je dovolila deputacija opozoriti gospoda bana na nekatere postavke banovinskega proračuna za leto 1930-31. Zlasti na postavke 5, 9, 12, 14 in 16 tretjega poglavja banovinskega proračuna, ker se bodo pri pobiranju teh davščin gotovo občutile posledice pri posameznih gospodarstvih na kmetih. Kajti 40% doklada na zemljiški davek pomenja brez dvoma precejšnje obremenitev, ker je davčna osnova na zemljarino po novem davčnem zakonu neprimerno večja, kakor je bila po starem zakonu. — Vsled 2% ne takse na sečno gozdov bo prodajna cena lesa še bolj padla, ker bodo kupci brez dvoma skušali davščino prevaliti na kmetove rame. — Banovinski davek na hiše jemlje kmetu one ugodnosti, ki mu jih je upravičeno priznal novi zakon o neposrednih davkih. — 1% na takso od prenosa nepremičnin v iznosu 6.700.000 Din približno je prenosno takso zopet oni višini, ki jo je kmetško ljudstvo tako zelo občutilo in ki je mnogo mladih gospodarjev takoj ob prevzemu posestva pahnila v precejšnje dolgove.

Iz navedenih razlogov je deputacija Kmetijske zveze kot zastopnice kmetijskih interesov prosila in predlagala, naj se g. ban pri izvajanju letošnjega proračuna oziroma na težaven položaj kmetijskega stanu in skrbi za to, da se bo kolikor mogoče veliko storilo za zboljšanje kmetijskega gospodarstva.

Ant. Sušnik.

Pustite vero pri miru.

V »Slovenskem Narodu«, dne 30. marca 1929, št. 73, je bil objavljen članek »Grobarji vstajajo.« V tem čudnem skrupulu »pesniške« zanositosti se na nečuden način žalijo obredi katoliške cerkve in verska čuvstva našega ljudstva. V tem članku piše med drugim sledeče: »Zavežejo zvonove, napotijo se v božji hram in pačijo svetlohlinske obraze pred grobom... Med dvema razbojnikoma smo ga razpeli, da pokažemo svetu, kako ga zaničujemo... Zda! ponavljamo komedijo križanja in vstajenja vsako leto... Zatisnite oči in odprite uše-

sal! Naš križ je zlat, naša oblačila so škrlat... Ne glejte nas, poslušajte nas! Mi smo večni, naša pesem nima kraja, naš evangelij ne bo nikoli ovržen, ker je pisan na pergamentu neumnosti.« Državno tožilstvo je na podlagi dokaznega materiala vložilo tožbo radi pregreška zakona o tisku § 50. Urednik Josip Zupančič je bil obsojen na globo 300 Din odnosno 5 dni zapora.

Cerkev svari svoje vernike pred strupom veri sovražnega tiska. To je njena dolžnost. Toda, kakor hitro ona opozori na to nevarnost, se z groznim krikom oglasijo vsi prizadeti, da se jim dela krivica, da oni spoštujejo vsako vero in verska načela itd. Sedaj je sodnijsko ugotovljeno, da take in podobne njihove trditve niso iskrene.

Toda vprašajmo se, komu je to v korist, ako se bogokletno blatijo verske skrivnosti Velike noči, one skrivnosti, ki hočeš-enočes prevzamejo vsakega človeka, celo svobodomiselnca. Ali to delate iz ljubezni do naroda in države? Le vzemite naši mladini vero, s tem ste ji dali v roke frakelj in liter in kol in nož! — Le vzemite vero našim družinam, da bo nemoralnost in bela kuga lahko neovirano gospodarila! Le porušite verske temelje v našem malem narodu, pa boste imeli kopo ljudi, ki bodo postali sovražniki obstoječega družabnega reda. Če jih boste napolnili s sovraštvom do Boga, bodo sovražili tudi svojega bližnjega. — Ali nas ne uči zgodovina, da sta bila predhodnika revolucij in bratomornih bojev — naraščanje brezverstva in padanje javne morale?

Rušiti verske temelje našega naroda je zločin nad posameznikom, nad družino, nad državo! Naš narod pa si svoje vere ne bo pustil ne vzeti in ne smešiti. Za vsakogar, ki mu je dobrobit našega naroda pri srcu, je pa dobro, da je v tej stvari na jasnem. Smo se vendar enkrat spoznali!

NEDELJSKI SLOVENEK

Naslov:
»SLOVENEK«
Ljubljana,
Jugoslov. tiskarna

na 16 velikih straneh in še s prilogo slik na 8 straneh v bakrotisku. — Najboljše nedeljsko čtivo. — Stane za eno četrtileto samo 30 Din

Skofov jubilej.

Cerkvena proslava osemdesetletnice prevzvišenega gospoda škofa dr. Antona Bonaventure Jegliča.

Dne 29. maja t. l., na praznik Gospodovega Vnebohoda, dopolni naš prevzvišeni gospod vladika osemdeset let svojega življenja. Ta dan bodi posebno slovesen po vsej škofiji, dan zahvale Bogu za vse dobrote, ki so jih verniki dobili po svojem apostolskem škofu, pa tudi dan iskrene prošnje za sivolasega nadpastirja. V ta namen naj se proslava tega dne izvrši po sledečem redu:

1. V nedeljo, dne 25. maja, naj se oznani vernikom, da se bo na Vnebohod praznovala osemdesetletnica škofova, in naj se povabijo verniki zlasti k sv. obhajilu zanj.

2. Dne 28. maja zvečer po Zdravnamariji bodi po vseh cerkvah škofije slovesno zvenenje.

3. Dne 29. maja, na Vnebohod, naj se opravi po vseh župnih, duhovniških in samostanskih cerkvah slovesna služba božja s primerno pridigo in zahvalno pesmijo.

4. Po možnosti naj se opravi tudi molitvena ura ob času, ki je za vernike najbolj primeren, da se je morejo v čim večjem številu udeležiti. Kjer bi pa ta dan molitvena ura ne bila možna, naj se prva prihodnja molitvena ura opravi v namene prevzvišenega gosпода škofa. Sploh naj se vernike, zlasti otroke, mladino in člane verskih bratovščin navduši, da porabijo mesec maj in junij za molitve in dobra dela po škofovem namenu.

V Ljubljani, dne 28. aprila 1930.

Dr. Gregorij Rožman, generalni vikar.

Osemdesetletnica prevzvišenega knožškofa dr. A. B. Jegliča. Na vnebohod darujmo molitve, sv. obhajilo in dobra dela v namene našega ljubljenskega nadpastirja. Udeležimo se proslav, ki jih bodo priredila društva. Darujmo po svojih razmerah za Jegličev sklad, dar ljudstva škofu za verskovzgojne in kulturne namene. Izročiti moremo ta dar po svojih župnih uradih. — Zaposili smo bansko šolsko upravo, naj bi tudi šole proslavile ta jubilej, saj naš škof zasluži, da se ga šolska mladina še posebej spomni. — Katoliška akcija za ljubljansko škofijo.

Naši katoliški javnosti.

Socialen položaj velikega dela naše akademike mladine je še danes — kot nekdanj — zelo težaven, pogosto akademika nevreden. Težak je njegov študij, a še težje je preživljanje marsikaterega slovenskega akademika. Mlad fant-akademik, kljub svojemu idealizmu, s katerim je stopil v akademsko življenje in kljub jasno začrtani poti, po kateri hoče priti v življenje in stan, v katerem bo dal vse svoje najboljše moči svojemu narodu, vendar s strahom gleda v bodočnost, ker mu je pač težko živeti v pomanjkanju in revščini in ker je število usmiljenih in dobrih ljudi majhno. Naša slovenska javnost le premalo skrbi za svojo akademsko mladino, morda ne upoštevajoč potrebnosti primernega življenja svoje bodoče inteligence! Res, izjeme so — moške, ki umevajo naš položaj in nekateri denarni

zavodi, ki se s svojimi podporami spominjajo tudi nas. Katoliška akademska mladina jim je iz srca hvaležna. Naj bi bilo veliko in lepo število naših dobrotnikov. Slovenski katoliški visokošolci so si osnovali v Ljubljani svoje »Dijaško podporno društvo«, ki ima namen, da oskrbuje okrog sto revnih katoliških akademikov s ceneno hrano ter jim pomaga v najhujših gmočnih težavah s posojili. Društvo je v svojem obstoju navezano na podpore dobrotnikov v denarju in živilih ter na vplačila svojih članov za hrano, a ta so vsled revnosti akademikov zelo nizka. Zato se Dijaško podporno društvo v Ljubljani ponovno obrača na našo slovensko katoliško javnost s prošnjo, da po svoji moči prispeva za našo menzo. Denarne prispevke, prosimo, pošljite na ček, račun št. 13.106; živila pa na naslov: Dijaško podporno društvo v Ljubljani, Marjanišče.

Za vsako podporo Vam je slovenski kat. akademik iz srca hvaležen.

V Indiji teče kri.

Ogromna je ta dežela. Skoro tridesetkrat toliko ljudi ima, kot naša država. Prebivalci so po veliki večini še pagani, zelo veliko je tudi mohamedancev. Tudi krščanstvo se razširja. Saj je tu že sv. Francišek Ksaver, oznanjal z uspehom sv. vero. Tudi nekaj slovenskih misijonarjev deluje danes čndi. Cel narod je razdeljen v takomenovane kaste, skupine ljudi istega rdu, izobrazbe, bogastva itd. Te kaste se med seboj silno sovražijo, tako da sploh ne govore med seboj in se drug drugega niti ne dotaknejo. Višji prezirajo nižje, nižji sovražijo višje. — Svoje samostojne države nimajo. Njihov gospodar je Anglija. Vsi višji uradniki so tujci. Ljudje jih ne marajo. Kakor povsod po svetu, se je tudi v Indiji vedno bolj prevladovala želja po popolni samostojnosti. Veliko mladih Indijcev je namreč hodilo študirat v Evropo, kjer so videli vso pulhlost evropske neopoganske kulture, sebičnosti, nemoralnosti itd. Ko so prišli domov, so začeli povsod agitirati za odpor proti tujcem. Nemiri so bili na dnevnem redu. Angleška vlada je skušala domačinom kolikor mogoče ustreči, toda nikdar tako daleč, da bi se zmanjšal njen profil, ki ga ima od teh pokrajín.

Nastopil je Gandi. Njegovo znanje, njegova preprostost in lepo življenje ga je priljubilo pri množicah. Smatrajo ga za svetnika. Nedavno je ta mož pozval vse prebivalstvo Indije, naj odpove pokorščino angleškim oblastem, naj ne kupuje od tujcev blaga in naj na noben način ne podpira države. Prepovedal pa je svojim pristaešom nastopati s silo. Sam je dal zgled, kako naj delajo. V preprosto haljo zavil in bos se je s svojimi učenci napotil proti morju. Kamur je prišel, so se zbirale okrog njega ogromne množice ljudstva. On jih je spodbujal k nepokorščini napram oblastem. Ko je prišel k morju, je pričel s svojimi ljudmi pridobivati morsko sol, kar je nepostavno, ker je sol državni monopol. Oblasti so nekaj časa mirno gledale to Gandijevo početje. Zaprli so veliko njegovih pristaešev, njega se niso dotaknili. Gandi pa je želel v ječo. To bi bila voda na njegov mlín. De-

PO SVETU

Katoliška cerkev.

Izjava češkega nadškofa o vzgoji: Stališče katoličanov glede vzgoje otrok je na nekem zborovanju staršev nadškof dr. Kerdač natančno označil takole: »Otroci kri naše krvi in kost naših kosti so naši, davki, ki jih plačujemo, so naši, kdo drugi bi mogel odločati o nadnaravnih samoodločbi naših otrok? Država? Ta naj se briga za častni blagor državljanov. Za duše otrok, sprejetih v cerkev, skrbi kot zastopnica staršev, cerkev. Njeni pravici ne more ugovarjati nihče.«

S Sveto obhajilo v predšolski dobi. Madžarski škof Jurij Zichy je bil naročil redovnicam, ki oskrbujejo šolske vrtnice, naj skrbno pripravljajo že male otroke na sv. obhajilo. Štiri do šest let stare gojence so po obuditvi kesanja brez opravljene spovedi pripustili k mizi Gospodovi. Uspeh je bil tako dober, da namerava škof to novost vpeljati v vsej škofiji, zakaj z otroci vre dso začutili potrebo po duhovni obnovi mnogi starši, ki so se dotlej sv. zakramentov ogibali. Tudi je bila želja otrok po angelskem kruhu občudovanja vredna in njih hrepenenje po Kristusu nad vse genljivo.

Italija.

s Razno. Ako se hoče poročiti, mora imeti v Italiji podporočnik 21.000, poročnik 13.500, stotnik 9000 in major 4.500 Din zagotovljenih letnih dohodkov. — V Trnju je preminula Neža Smrdeljeva; zapušča 9 nepreskrbljenih otrok. — Pri Vidrihovi ravnotam se je smrtno ponesrečil 20 letni sin France. — V Krnicah na Ledini je umrl 83-letni Matija Brence. — V Dolah se pokopali 80-letno vdovo Marijo Pišlarjevo. — V Sp. Idriji je umrla Katarina Vončnova. — Pujska z dvema gobcema je sketila svinja posestn. Seražinu v Tomaju. —

monstracije in štrajki so se množili. Množice so postale nervozne, prišlo je do dejanskih spopadov; tekla je kri! Gandija so aretirali, kmalu nato njegovega naslednika. Sedaj vidi neka ženska celo gibanje. Angleži ga skušajo zatreti v krvi. Če se jim bo posrečilo, ne vemo. Ako se jim bo posrečilo, bo želja Indijcev po popolni samostojnosti prej ali slej v še večji meri bruhnila na dan. Vsekakor je celotni pokret resen čpemin Evropejcem, da zna prej ali slej priti do tega, da bodo mogočni azijski narodi lahko pestili velika žiba za propadajočo Evropo.

KOSE

JOSIPU JAGODIČU
Celje, Glavni trg.

»Milan, ali mi pa ostaneš tudi vedno zvest?«

»Ja, Ivanka, kdo pa naj to ve? Saj nisem prerok.«

tudi novega patenta
»Flugs«, SRPE in drugo
poljsko orodje ku-
pite najbolje pri

Francija.

s Briand in Mussolini. Francoski zunanji minister Briand je pretekli teden presenetil svet s svojim predlogom, naj bi se v svrhu vseobčnega miru osnovala Zveza evropskih držav, razen Rusije in Turčije. Na Briandov predlog naj posamezne države odgovore že do 15. julija. Ta korak francoskega zunanjega ministra je silno važen za uveljavitev svetovnega miru. V istem času prireja italijanski ministrski predsednik po Italiji zborovanja, ki pa ne kažejo tako velike želje po miru. Francoski časopis »Journal de Debats« n. pr. piše: »Predsednik italijanske vlade je imel v Firenci vojni govor, kot se ga še ni slišalo za časa miru v tem veku. Ta govor je v največjem nasprotstvu z govorom Brianda povodom pristopa Nemčije v Društvo narodov. Tedaj je Briand dejal: doli puške, doli topovi. Mussolini pa je v svojem govoru v Firenci slavil puške in topove. Nikoli se še ni zgodilo, da bi bil načelnik kake vlade tako govoril.

Kitajska.

s Tri dni in tri noči so morili in plenili. Ameriško časopisje objavlja strahotne vesti o kitajskih boljševiških roparjih, ki so danes pravi gospodarji Kitajske. To so pokazali nedavno, ko se je 4000 mož močno tolpa vrgla kar na celo pokrajino v Honanu in jo do mozga izropala. Tri dni in tri noči so razbojniki morili in plenili po vaseh in mestih. Požgali so kakih 10.000 hiš in podavili 15.000 ljudi.

Drobne novice.

Umrli je znani raziskovalec ledenega ozemlja Norvežan Nansen.

Centralo za komunistično hujskanje so prenesli sovjeti iz Berlina v London.

Precej so napete razmere med Nemčijo in Rusijo.

V Parizu je umrl Pams, bivši kandidat za predsednika republike.

70 hiš je pogorelo v norveškem mestu Bergenu.

Zidje se ne bodo mogli več naseljevati v Palestino.

Izguba Indije bi pomenila propast angleškega cesarstva, piše angleško časopisje.

KAJ JE NOVEGA

d Evharistični kongres v Zagrebu. Z ladjo »Acquitania« pride iz Amerike 200 potnikov na evharistični kongres. Te dni sta se mudila v Zagrebu gg. dr. Ujčić in Franc Hrastelj radi dogovora o udeležbi Slovencev na zagrebškem evharističnem kongresu, ki se prične 14. avgusta zvečer. Takrat bodo priredili papeževemu odposlancu slavnosten sprejem. V noči od 16. na 17. avgusta bodo škofje v vseh cerkvah pridigovali. Javno zborovanje bo v prostorih zagrebškega sejma in pred stolno cerkvijo. Govorilo bo več govornikov. Njihove govore bo prenašal radio.

d 50 let odkar je zaposlen v Vevški papirnici je praznoval te dni 77 letni pleškar in rezalec šip Franc Miholjevič. Naj ga Bog živi še mnogo let!

d Za školiškega duhovnega svetnika je bil imenovan te dni župnik na Trati nad Škofjo Loko g. Josip Brajec.

d Kranj dobi strokovno tekstilno šolo. Minister za trgovino in industrijo g. Demetrovič je podpisal odlok, s katerim se premešča puškarska šola iz Kranja v Užice. Z istim odlokom se v Kranju otvori državna strokovna tekstilna šola, ki bo služila izobrazbi mladine za razne tekstilne panoge (tkanje in tkalni izdelki).

d Upravni odbor bivše oblastne hranilnice v Mariboru je ban inž. Serbec razrešil dolžnosti. Od dosedanjih članov sta ostala v upravnem odboru notar dr. Bartol in trgovec Gajšek; na novo so imenovani: dr. Ravnihar in dr. Božič iz Ljubljane, dr. Šter iz Maribora ter dr. Serbec iz Celja. Nadzorstvo je ostalo v glavnem v dosedanjih sestavi; na novo je imenovan v nadzorstvo ravnatelj Krejči.

d Učene moči, ki imajo manj kot deset let službe bodo morale zapustiti svoja službena mesta v mestih in zaprositi za nameščenje na deželi. V mesta pridejo z novim letom ljudskošolski učitelji oziroma učiteljice, ki so že dalje časa službovali na deželi.

d Takozvano malo maturo (posebno preizkušnjo čez 4 nižje razrede gimnazi-

je oz. realke) bo moral dovršiti vsak dijak, ki bo hotel v 5. razred. K mali maturi se bodo pripuščali le oni učenci, ki so dovršili četrti razred z prav dobrim uspehom.

d Po odpravi stanovanjske zaščite. Do 12. maja je bilo pri sodišču v Ljubljani vloženih 618 stanovanjskih odpovedi. Od teh nad 300 po 1. maju, vse pa vsebujejo zahtevo po prisilni izselitvi. So to skoro sama revna delavska stanovanja.

d Izseljevanje hočejo omejiti. Izseljeniški komisariat v Zagrebu je v zadnjem času ugotovil, da se selijo iz dravske banovine ljudje, ki bi se lahko zaposlili doma. S tem bi preprečevali nazadovanje kmetijskega gospodarstva, medtem ko v inozemstvu večinoma fizično in нравno propadajo, ker ne najdejo primerne zaslužke. Izseljevanje bo v bodoče zato dovoljeno le v primerih dokazane nezaposlenosti in pa proti potrdilu, da prosilec za potni list doma ne najde dela. Obenem mora prosilec doprinesti dokaz, da mu je v deželi, kamor se namerava izseliti, preskrbljeno delo s primernim zaslužkom.

d Novo postajališče Sela pri Otovcu na progi Karlovac—Novo mesto med postajama Črnomelj—Semič so otvorili 15. maja.

d Zadnja sveta maša na Brezjah je od 15. maja dalje pol ure pozneje kot doslej, torej ob 10.

d Tudi v našo državo so že prišle škodljive kobilice. Začele so ogrozati več okrajev v Črni gori. Za enkrat je v nevarnosti osem vasi. Tudi v Bosni so se kobilice že pojavile.

d Za bolne železniške prometnike. V Dravsko banovino je prišla komisija ministrstva prometa, da določi mesto, kjer bo zgrajeno veliko zdravilišče za prometno osebje, ki boleha na prsni hboleznih. Šef komisije je predsednik osrednje uprave odbora bolezenskega fonda g. Lazar Gjorgjevič. Gre za odločitev med naslednjimi kraji: V državnem gozdu pri Sv. Neži blizu Tržiča in za kraj pri Slovenski Bistrici. Člani komisije so nadalje zdravniški

za pljučne bolezni. Za gradnjo tega zdravilišča je predviden izdelek v znesku 8 in pol milijona Din. Zgrajen bo v višini nad 600 m. Drugo zdravilišče bo postavljeno na ozemlju predvojnne Srbije in bo stalo 4 milijone dinarjev.

d Mlekarike, ki uvažajo mleko v Ljubljano, se opozarjajo, da je »tržnina« za mleko odpravljena za tiste, ki stalnim odjemalcem dostavljajo mleko na dom. V to svrhu se dobijo legitimacije na mestnem dohodarskem uradu na vogalu Gospodarske in Bleiweisove ceste. Te legitimacije dovoljujejo odprostitve tržnine na mitnicah. — Mlekarsko društvo za ljubljansko okolico.

d Kaj pa naši rudarji. Razmere v rudniških revirjih strašne. V Hrastniku praznujejo popolno. 11 delavcev gre dnevno v jamo na stražo, drugi so doma. In to že cele tedne! Pred veliko nočjo so praznovali skupaj 3 tedne. Vsaki drugi dan se oglašajo rudniška sirena, ki jim naznanja čas in jih kliče na delo. S povešeno glavo gredo rudarji na delo, živahnosti ni med njimi prav nobene. Kaj bo, se izprašuje ne samo rudar temveč tudi trgovec in obrtnik, ki prenašata obremenitev z rudarjem rudarsko bedo.

d Cerkveni davek za potrebe veroizpovedi, ki ji pripadajo, so dolžni plačevati vsi državni in mestni uradniki. Tako je odločil minister pravde.

d Letos mine 60 let, odkar smo dobili prvi slovenski zemljevid. Ustvaril ga je Peter Kozler.

d Vel, ki žre tisočake. Posednik Knez v Bistri pri Črni je pri mizi štel denar. Pri tem mu je neopazeno padel en tisočak na tla. Pobil ga je 5 letni sinček in ga nesel v hlev. Hlapec je ravno krmil živino, ko mu je otrok prinesel »Jurja« in ga položil na jasli. Kakor bi trenil je sivček stegnil dolgi jezik in pogoltnil mehki papir.

d Zagrebška opera je dobila povabilo za gostovanje na Dunaju, ki bo trajalo štiri večere. Codbo bodo oskrbeli Dunajčani pod vodstvom zagrebških dirigentov.

d Društvo za sežiganje mrličev v Belgradu se je javilo po odposlancih pri pravoslavnem patriarhu Barnabi s prošnjo, da bi pravoslavna cerkev ne ovirala sežiganja mrličev. Patriarh se ni končno izjavil. — Umrli patriarh Dimitrije je bil nasprotnik sežiganja mrličev.

d Razprava proti dr. Mačku in tovarišem v Belgradu se je pretekli teden nadaljevala. Zasišan je bil dr. Maček, ki pravi, da se ne čuti krivega. Nato so pričeli z zaslišanjem priča.

d Kaznilnico v Belgradu bodo odpravili s 15. junijem. Nj. Vel. kralj je že podpisal predmetni zakon.

d 114 let stara Eva Novak živi v Subotici. Je popolnoma slepa in slabo sliši. Ze deset let ni zapustila svojega stanovanja. Izven Subotice ni bila še nikdar. Ni pismena, ima pa dober tek in želi še dolgo živeti.

d Po 5 Din liter vina so točili te dni v neki točilnici v Vršacu. Izredno nizka ce-

na, če pomislimo, da imajo tam na en liter 2.50 Din davčnin in da stane pridelek najmanj 2 Din na liter.

d Prvi brzovlak z radio-aparati v Jugoslaviji namreč, je privozil 18. maja iz Belgrada v Brod.

d Pegajanja za revizijo trgovske pogodbe z Avstrijo so se razbila. Pravijo, da se bodo pozneje enkrat na novo pričela.

d Najmanjše, najmlajše in najvišje. V nedeljo, 18. t. m. je priredilo gasilno društvo pri Sv. Križu nad Jesenicami, 1000 m nad morjem, svojo »Narcizno veselico«. — To omenjamo radi tega, ker je to po številu gotovo najmanjše gasilno društvo najbrže najvišje v vsej Jugoslaviji. Bilo je šele pred kratkim ustanovljeno radi številnih požarov na Gorenjskem. Torej, najmanjše, najmlajše in najvišje.

d Stanje posevkov v dravski banovini. Poročilo ministrstva poljedelstva o stanju posevkov in domače živine navaja za dravsko banovino: Grah, fižol, hmelj, livade, pašniki, deteljišča prav dobro; lan, seno, zelje, česnik, vinogradi, jabolka, hruške dobro; orehi slabo. Selev normalno napreduje. Za sadje, ki se je že razcvetelo, pogoj niso ugodni (zlasti za jabolka) radi pogostega dežja in nizke temperature. Deževno vreme je takisto zadrževalo poljska dela, ki pa so bila vendarle pravočasno dovršena. Večjo škodo trpi rž v srezih Murska Sobota in Dolenja Lendava (poljske miši). Razni rastlinski škodljivci so se pojavili v teh srezih na sadnem drevju. Oblastva so izdala potrebne odredbe proti tem škodljivcem, ki pa niso povzročili večje škode.

d Slovesen sprejem nemškega vojne- ga brodograja. Dne 15. maja je prispel v splitsko luko oddelek nemške vojne mornarice in sicer križarka Königsberg in 6 protitorpedovk. Ko so ladje plule mimo vile, v kateri stanuje Nj. V. kraljica Marija, se je »Königsberg« ustavil nekaj sto metrov proč. Vsi častniki in moštvo na ladji so bili v pozoru. V čast kraljice je bilo odanih 21 strelav, moštvo pa je trikrat vzkliknilo »hura«. Vojška mornariška godba je odigrala našo državno himno. Nj. Vel. kraljica je v času te počastitve s princema in spremstvom stala pred vilo. Ko je godba svirala himno, sta kraljica in prestolonaslednik stala v slavnostnem stavu. Nato je admiral »Königsberga« krenil z ladjo v pristanišče, nakar so pred kraljico defilirale protitorpedovke in ji izkazale čast. Častniki in moštvo so stali v pozoru. Ko so plule torpedovke mimo kraljice, je moštvo trikrat vzkliknilo »hura«. »Königsberg« se je vsidral pred Splitom. Na prvem drogu je izobesil našo zastavo. Protitorpedovke so pristale ob obali. Ko je »Königsberg« pristal, je izstrelil 21 strelav. Na ta pozdrav so odgovorile tudi naše baterije. Na postojanki je vihrala nemška zastava.

d Nova avtomobilska zveza. Občine kočevskega okraja so danes v večji deputaciji zaprosile bansko upravo za avtomobilsko zvezo Loški potok-Kočevje. Sedem občin, zastopanih po svojih županih je obrazilo nujno potrebo take zveze baš radi dejstva, da je vsa politična in davčna uprava prenežena v Kočevju! Banska uprava je deputaciji takoj ugodila. Družba Zbašnik prične redne vožnje v četrtek. Prebivalstvo je banski upravi zelo hvaležno!

d Prvo delavsko banko bodo ustanovili v Belgradu. Imenovala se bo »Delavski fond za medsebojno pomoč«. Pravilnik je že podpisan in tudi zakonsko potrjen. Banko bodo upravljali delavci sami. Na listo dobrotvornih članov se je prvi podpisal Nj. Vel. kralj Aleksander in daroval vsoto 50.000 Din.

d Pravilnik o plačevanju taks na napise na trgovinah in na izložbah je nedavno izdal mestni magistrat v Zagrebu. Te takse so izzvale pri zagrebških trgovcih veliko nasprotovanje, ker so menda previsoke. Trgovci so začeli snemati napisne deske in odstranjevati izložbe, da ne bi preveč plačali. Kakor kaže, bodo trgovci uspeli, zakaj mestno poglavarstvo name-rava pravilnik spremeniti.

d Vrelec nafte so našli v planini Majevici pri Sarajevu. V dveh dneh so nabrali 2000 kg. Strokovnjaki so mišljenja, da bo mogoče, ko bo vse urejeno, v Majevici dobiti dnevno 75 vagonov nafte.

d 18. zdravo dete se je rodilo družini rudniškega paznika g. Franca Lesjaka v Črni.

d Birmovanje v lavantinski škofiji in sicer v dekaniji Maribor, levi breg, se vrši po sledečem redu: V soboto, 17. maja pri Gor. Sv. Kungoti; v nedeljo 18. maja pri Sv. Marjeti ob Pesnici; v ponedeljek 19. maja pri Sv. Barbari pri Vurbergu; v torek 20. maja v Kamnici pri Mariboru; v sredo 21. maja pri Sv. Križu pri Mariboru; v četrtek 22. maja pri Sv. Marjeti v Selnici ob Dravi; v soboto 24. maja pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu; v nedeljo 25. maja pri Sv. Petru blizu Maribora.

d † Marko Tomažič, dekan kozjanski. V soboto dne 17. maja so pokopali v Kozjem tamšnjega dekana gospoda Marka Tomažiča. Pokojnik je bil vzoren duhovni voditelj in svetovalec svojim župljanom in skozi desetletja je stal v središču gospodarskih in kulturnih teženj kozjanskega okraja. Bodi mu ohranjen večni spomin!

d V Novem mestu je nenadoma umrl bivši državni poslanec in kranjski deželni odbornik grof Barbo.

d V Mariboru je preminul član glavne kontrole g. Hilarij Vodopivec, izborni uradnik in globokoveren mož. Bog mu daj večni mir! Pogreba se je udeležil tudi minister dr. Korošec.

d V Ljubljani so pokopali g. Alojzija Sežuna, šolskega upravitelja v pokoju. Svetila mu večna lu!

d V Dravljah je odšel na drugi svet posestnik in nadučitelj v pokoju g. Ivan Ziegler. Naj počiva v miru!

d Oba sta izginila v Dravinih valovih. Te dni je padel v bližini ormoškega kolodvora osemletni gostilničarjev sinček Stan-ko Grivec v Dravini. V neposredni bli-

Z našo UMETNO

moštvo esenco „Mostin“

si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izvrstno obatojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 steklenice za 150 litrov Din 30,-, po pošti Din 35,-. Dobi se samo v drogeriji A. Kane. Ljubljana in drogeriji M. Kane. (Wolfgram) Maribor, Gosponka ulica 33.

žini se je nahajal 32 letni delavec, ki je takoj skočil v Dravo in skušal potapljaljajočega se dečka rešiti. Deček pa je svojega reševalca zgrabil za vrat, s čimer je izgubil ta ravnotežje. V bližini Zdravčevega mlina se je roševalec skušal okleniti droga, ki je štrlel iz omrežja v vodo, toda po nesrečnem naključju se je drog odlomil ter sta nato oba izginila v Dravinih valovih. Rešitelj zapuša ženo in dva otročka.

Ženske obleke in rute

v največji izbiri, samo dobre kakovosti Cene nizke!
R. Miklauc »Pri škofu«, Ljubljana

d Ko so zašli v mogočen vrtinec. Trije mladi dijaki so brez dovoljenja profesorja, s katerim so si prišli ogledat sejem v Požegi, izposodili na obrežju Drave čoln. Veslali so na nasprotno stran z namenom, da bi se tam kopali. Sredi Drave so zašli v mogočen vrtinec, čoln je trčil ob vlačilec, ki leži v vodi in se obrnil in pokopal dečke pod seboj. Dva dečka so rešili iz deročih valov, tretji pa je utonil.

d Dvakrat je strmoglavil v vodnjak. Triletna hčerka gostilničarja Josipa Steigerja v Bečkerekcu je padla v vodnjak, v katerem je stala voda dva metra visoko. Na obupne otrokove klice so pritekli starši, ki so pa bili tako prestrašeni in zmeheni, da niso vedeli ne kaj ne kako bi. Pritekel je sosed in brez pomisleka in obotavljanja skočil v vodnjak ter obdržal otroka toliko časa na površini vode, da so spustili v vodnjak vrv, za katero se je otrok krčevito prijel. Komaj pa so ga starši potegnili nekoliko navzgor, je otrok ves onemogel in izčrpan izpustil vrv ter znova strmoglavil v vodo. Z veliko težavo se je možu naposled posrečilo, da je priplezal z otrokom na rami na rob vodnjaka in otroka izročil staršem.

d V Mariboru so zaprli neko družbo, ki je razpečevala kokain.

d Konj ga je ugriznil. Iz Velike Doline so pripeljali v brežiško bolnišnico 6 letnega Alojzija Želiča. Fant je spal v hlevu in ga je konj ponoči, ko se je odvezal, ugriznil v spodnjo ustnico.

d Letalo se je zadelo ob visoko drevo. Podnarodnik pilot Magdič rodem iz Uže se je te dni pri Rajlovcu v Bosni dvignil z aeroplanom v zrak. Ko se je spuščal k tlu, se je letalo zadelo ob visoko drevo in se popolnoma razbilo. Težko ranjenega Magdiča so pripeljali v sarajevsko bolnišnico.

d Umor na Jesenicah. Neki Bosance je v nedeljo zvečer razgrajal po mestu. Lado Kočar ga je opozoril, naj se vede dostojno. Bosance je potegnil nož in zabodel Kočarja v trebuh. Mladi fant je umrl.

d Z enim strelom sedem ran. V bolnišnici v Murski Soboti je bil operiran Kavaš Matej, katerega je tovariš pri Sv. Juriju po neprevidnosti z revolverjem ustrelil v trebuh. Na sedmih mestih je krogla prebila čreva in se nato zarila v kost, tako da je niso mogli odstraniti. Ranjenec je težko operacijo preстал in bo najbrže ostal pri življenju.

Gospe! Vzemite

za perilo samo

Persil!

To je prava pomoč!

Enoglasno

doni hvala vseh, ki ga poznajo. S Persilom — polovico manj dela, poceni pranje in neoporečno perilo! — tako pravi vsaka gospodinja, katera ga je enkrat poskusila.

d Z rogom ga je zabodel v hrbet. Gavzoda Janez iz Pristave, občina Šmihel-Stopiče je pred kratkim kupil na sejmu par juncev. Ko jih je gnal domov, se je naenkrat eden juncev zaletel v gospodarja in ga z rogom zabodel v hrbet ter mu zadal težko rano.

d Ob mostu je zadel v kravo. 23 letni Franc Urbanek, vrtnar v gradu Vinarje pri Konjicah, je sedel po opravkih na kolo, zavozil navzdol po državni cesti in zadel v kravo nekega voznika in Prevrata, ki je vozil žaganje. Krava se je splašila, prevrnila Urbaneke in ga za slovo na tleh z zlomljeno nogo ležečega še enkrat pošteno brenila. Težko poškodovanega so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

d Če zdrkne fižol v sapnik. Učenec ljudske šole Bernard Ajtič v Konjicah in sestra sta se igrala s fižolom. Ko je Bernard tekkel za sestro, mu je fižol zdrknul v sapnik. Trudil se je, da bi fižol izkašljaj, pa vse zastoj. Šele v bolnišnici so mu fižol, ki bi bil fant skoraj spravil ob življenje, odstranili.

d Tri mesece bo sedel neki mariborski knjigovez, ker je zmerjal službovršča orožnika s falotom in barabo. Razen tega ne sme dve leti v gostilno.

d Razstava kuncev in perutnine. Za časa letošnje jubilejne velesejske prireditve v Ljubljani priredi perutninarski in kunčerejski odsek Kmetijske družbe skupno z upravo velesejma na posebnem oddelku velesejskega prostora veliko razstavo plemenskih kuncev in raznovrstne perutnine. Razstava je predvsem propagandnega značaja. Sila smo namreč v Sloveniji zaostali v reji malih živali na pram inozemstvu. Na deželi pač vidimo na kmetijskih dvoriščih kure, race in drugo perutnino, ki grebe in brska po gnoju, redko pa plemenito pasmo. Naše kure nesejo povprečno 100 jajc na leto, ne ve jih pa veliko, da ležejo plemenite pasme do 300 jajc letno. Poleg kur jajčarice pa imamo pasme, ki se goje zlasti radi posebno okusnega mesa. Podobno je z našimi kuncmi ali domačimi zajci. Podijo se po hlevih in v kratkem času degenerirajo. V inozemstvu, zlasti v zapadnih evropskih državah pa je kunčereja smotrna in je velik vir dohodkov zlasti malemu človeku. Imamo kunce, ki tehtajo do 8 kg in kunce, katerih koža je vredna čez 100 Din. V Parizu ni boljše restvracije, ki ne bi imela na jedilnem listu na različne načine prirejenega kunca. — Pozivamo vse prijatelje in gojitelje perutninarstva in kunčereje, da se takoj prijavijo kot razstavljalci na razstavi. Uprava velesejske

PO DOMOVINI

Nov kozolec se je podrl.
(Moravče.)

Dne 13. maja so stavili delavci pri posesti niku V. v Straži kozolec. Že so se izvrševala zadnja dela in spodbijali so že podpore. Kar se začne kozolec počasi nagibati in se s silnim truščem ruši v kup polomljenega lesa. V trenutku nesreče se je nahajalo na kozolecu 19 mož in fantov, katere je lesenje potegnilo s seboj na tla. Okoli stoječi so kar odvrveneli od silnega strahu in z bojaznijo pričakovali smrtnih žrtev nesreče. Toda teh, hvala Bogu, ni bilo, pač pa je nekemu fantu zlomilo obe roki, drugemu pa eno, ostali so pa bili nepoškodovani, oziroma odnesli manjše praske. Posestnik V. je radi te nesreče težko prizadel, ker mu je lansko poletje že strela uničila stari kozolec, letos, ko si je hotel zgraditi novega, ga je pa doletela še ta nesreča. Kdo nosi pri nesreči krivdo, bo ugotovila preiskava. — Kat. prosvetno društvo v priporočilo v nedeljo 23. maja ob 8 zvečer igrati »Stari Ilijas«. Igra se ponovi na praznik Vnebohođa Gospodovega ob 3 popoldne. S to igro zaključijo prosvetno društvo svojo letošnjo sezono in prav vljudno vabi vse prijatelje društva, da to zadnjo prireditelstvo posejijo še posebno v velikem številu.

Žalostna usoda družine.
(Smartno pri Litiji.)

Minuli teden smo položili v grob 20 letnega Franceta Lokar, zadnjega člana izumirale družine. Pred 12 leti je stela družina šest članov. Najprej je umrl oče v starosti 35 let, njemu so sledili še trije otroci. Ostala sta samo mati in sin. Tudi tema ni bilo življenje dolgo odločeno. Ponoči ju je v spanju nekdo napadel in pobil do nezvesti. Mati je podlegla udarcem in umrla v starosti 38 let. Sin, ki je okrevljal in tako uspel smrti, se je pa sedaj sam ubil. Sel je nabirat smarnice, zdrknil v prepad, kjer so ga našli mrtvega. Bil je dober fant in član fantovske Marijine družbe, kar je ob njegovi nagli in neprevideni smrti vsem v veliko tolažbo, njemu pa, upamo, v večno plačilo.

je preskrbela veliko število velikih, svetlih in zračnih razstavnih kletk, kamor se bo namestilo male živali. Pojasnila daje Kmetijska družba in velesejmski urad.

d Šoboslikarski vzorci se bodo dobili na velesejmu, paviljon M.

d Mnogo gospodinj je mnenja, da je vseeno, s čim pero. To naziranje je pa pogrešeno popolnoma. Vedite, da se še vedno najbolj pere z milom, prav posebno pa s pravim terpentinovim milom **Gazela**. Dobite ga pri vsakem boljšem trgovcu.

d Osebe, ki so krvno, kožno ali živčno bolne, dosežejo z naravno »**Franz-Josef**« grenchico redno prebavo. Specialisti z visokim slovesom potrjujejo, da so v vsakem oziroma zadovoljni z učinkom staroznane »**Franz-Josef**« vode. **Franz-Josef**« grenchica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

d 50. redni občni zbor »Kmetijske posojilnice ljubljanske okolice«, r. z. z. n. z. v Ljubljani se je vršil dne 15. maja 1930. Prihodnje leto slavi zavod svojo petdesetletnico ter je najstarejši slovenski denarni zavod v Ljubljani in največji zavod svojega ustroja v naši državi. Iz poročila ravnateljstva posnemamo sledeče: Upravno premoženje je doseglo 200.335.526 Din 77 par, hranilne vloge so se zvišale v preteklem letu za okroglo 20.000.000 Din

»Gorjanci« bodo zapeli.
(Trehnje.)

»Gorjanci« iz Novega mesta zapojejo v nedeljo 23. maja ob 3 popoldne v dvorani novega doma slovensko narodno pesem, ono pesem, ki nas tako zelo povzdiguje v očeh drugih narodov. Majhen je naš narod, tudi zbor »Gorjancev« ni številčno velik, a je močan v izražanju čustev, zdaj nežen in sladak, zdaj žalosten in turoben, a zopet veselo razposajen in poskočen. Pridite in poslušajte, kako poje naš fant in naše dekle. — Pomen narodne pesmi in razlago programa poda v kratkih besedah društveni pevovodja g. L. Puš. Uvodna točka pa bo Jalnova enodejanka »Nevesta« v okviru boleštnih narodnih pesmi.

Razno.
(Mekinja.)

Splošno priljubljena procesija z Marijinim kipom se bo letos vršila 1. junija in sicer ob vsakem vremenu. Začetek je ob pol treh popoldne. Mnogo zabave nam je napravil »Ljudski oders« iz Ljubljane z vzpizorizirano igro »Utopljenec«. — Cerkveni stolp bo v kratkem prebarvan in bo dobil zopet zeleno kapo, kot jo je nosil v prejšnjih časih.

»Materin blagoslov«.
(Smartje pod Ljubljano)

Dolgo časa smo ga pričakovali, končno pa je dobili in prav veseli smo ga bili. Sij se je krasna vselčina te francoske igre res kot blagoslov razlila čez gledalce. Slediti junaškim bojem mladenke zoper vse kar je nizkega in nečastnega, to pomeni danes dober zgled in spraznavanje vesti. In še lepše je, če je vsaka znana izvojevana pod vplivom materinega blagoslova. Igra »Materin blagoslov«, ki je dosedaj še povsod doživela popoln uspeh, nam jasno prikazuje, kako se da najbolj koščljive zapletljive človeškega življenja visoko umetniško podati in vendar neoporečno. Takih iger si želimo več na naših odrih. — Vendar pa igra ni lahka,

nasprotno, za podeželske igravce precej težka. Prav to je bilo vzrok ne malim težavam, ki so se gromadile med pripravo. Dobri volji igravcev in vztrajnosti sodelujočih se imamo zahvaliti za resnici lep uspeh v vsakem oziru. Igravoči so svojo nalogo splošno prav dobro rešili. Posebno naj pazijo drugi na to, da se v svoje vloge dobro vživijo. Zelo številno občinstvo je sledilo celi dolgi predstavi z nezmanjšano napetostjo in solze v njegovih očeh so pričale, kako so jim igravci znale pričarati pred očmi v srce segajočo življenjsko resničnost. Hvaležni smo vsem, ki so pri igri sodelovali, za lepe trenutke, ki jih je še oplešala obleka iz gledališča, lepo petje in gresupeljski tamburaški zbor, ki je med odmorom neumorno vedril vse navzoče. Lep uspeh težke in zato redko igrane drame da je misliti na morebitno gostovanje. Ali bo pa to res, bomo drugi povedali.

Obletnica odkritja spomenika.
(Svibno pri Radečah.)

V spomin na žrtve svetovne vojne so lansko leto farani postavili spomenik. Letos se bo vršila obletnica odkritja v nedeljo 25. maja. Ob 9 zjutraj bo sv. maša za padle vojakke, ki jo bo daroval bivši vojni kurat g. Bonač. Nato bo slavnost pri spomeniku. Po slavnosti je v šoli igra: »Na Poljanu« in ustanovitev podružnice Zveze slovenskih vojakov za svibenski okoliš.

Nova turistična cesta.
(Dobovec pod Kumom.)

Vas Dobovec, ki leži pod zelo znano izletniško točko Kum, ima velike gozdove raznovrstnega lesa, ima pa tudi rodovitna polja, na katerih se prideluje veliko najfinjšega krompirja kakor tudi ovsa. V tem kraju je mnogo prirodnega gospodarstva, ki bi po svoji vrednosti v bogastvu lahko donesal lep narodni kapital tukajšnjim posestnikom. Posebno še, ker je v neposredni bližini rudnik Trbovlje, ki rabi velike množine lesa za svoj obrat, na drugi strani pa tu zaposleno delavstvo mora kupovati življenjske potrebščine. Vse to bogastvo pa je danes mrtvo in brez vsake vrednosti, ker kraj nima nikake odgovarjajoče dovozne ceste za izvoz svojih pridelkov. Cesta, ki pelje danes ob železniški postaji Trbovlje na Dobovec, je le slaba vaška pot v strmini 60 cm na meter. Že pred vojno se je tukajšnje prebivalstvo posvetovalo, ka-

Radio.

Vsak delavnik: 12.30 Reproducira glasba, 13.00 Časovna napoved, borza, reproducirana glasba, 13.30 Iz današnjih dnevnikov, 17.30 Koncert Radio-orkestra.

Četrtek, 22. maja: 18.30 Iz finančnega gospodarstva, 19.00 Srbohrvaščina, 19.30 Življenje sv. Avguština (ob 1500 letnici), 20.00 Koncertni večer. Sodelujejo: Glasbena Matica, frančiškanski cerkveni zbor in baritonist g. Robert Primožič, član kr. opere.

Petek, 23. maja: 18.30 Novi kazenski zakonik, 19.00 O ameriški ženi, 19.30 Italijanščina, 20.00 Predavanje o Dubrovniku, 20.30 Koncert Radio-orkestra.

Sobota, 24. maja: 17.30 V dolini gradov, 18.00 Radio-orkester, 19.00 Nemščina, 19.30 O zavarovanju, 20.00 Prenos iz Beograda.

Nedelja, 25. maja: 9.30 Prenos cerkvene glasbe, 10.00 Versko predavanje, 10.20 O šolskem zakonu, 11.00 Citre s spremljevanjem kitare, Vmesni spev e goje gdena Antič, 12.15 Tedenski pregled, 15.00 Prenos koncerta pevskega okrožja »Krško polje« iz Krškega, 17.30 Bohuslavovi spomini, 20.00 »Baritonist« g. A. Šubelj poje slovenske narodne pesmi, 21.00 Koncert Festivalnega saveza.

Ponedeljek, 26. maja: 18.30 Francoščina, 19.00 Avguštinovo življenje (ob 1500 letnici), 19.00 Angleščina, 20.00 Koncert Radio-orkestra.

Torek, 27. maja: 18.30 Dramatične predstave v sokolskih društvih, 19.00 Italijanščina, 19.30 Rusčina, 20.00 Prenos iz Zagreba.

Sreda, 28. maja: 18.30 Otroški kotiček, 19.00 Slike iz slovenske literarne zgodovine, 19.30 Francoščina, 20.30 Prenos podokupce združenja pevskih zborov ljubljanskega knezoškofa dr. A. B. Jeglič ob priliki njegove 80 letnice, 21.00 Koncert radio-orkestra.

bo bi zgradilo po tem terenu primerno cesto, da bi zamoglo svoje pridelke spraviti na trg. Dne 4. maja t. l. pa so kmetske in drugi interesi na svojem sestanku sklenili gradnjo le prepotrebne ceste in si izvolili gradbeni odbor, ki ima nalogo pripraviti finančna sredstva in drugo potrebno za gradnjo. V tem odboru so gg. Pogačar Janko, župnik na Dobovcu, Vokač Josip, veleposrednik v školi riži, Bajda Dominik, Strgaršek Janez, Hančič Mihel, Skrinar Janez, Potrpin Ludvik, Jesenšek Janez, vsi sami posestniki. Veliko si prizadeva tudi g. župan Medved iz tukajšnje občine, da bi se cesta čimprej zgradila. Cesta bo dolga 4 kilometre in dostopna tudi avtomobilskemu prometu.

Gradbeni odbor je razposlal pole za zbiranje prispevkov na razne naslove, da po svoji moči prispevajo z denarnimi zneski. Občina je zaprosila kralj. banko upravo za inženerja. Pripravičani smo, da bodo kakor eni tako drugi storili svojo dolžnost in bodo pripravljali pomagati pri delu. Posebno bo ta cesta velike važnosti za turiste. Prispevke je pošiljati na naslov: župnija Dobovec p. Trbovlje 1, ali pa na županstvo St. Jur pod Kurnom; vsak najmanjši dar se hvaležno sprejme.

Novice.

(St. Jernej na Dolenjskem.)

Svoj čas je bilo v Domoljubu javljeno, da se bo v Društveni dvorani predvajal film »Kristusovo trpljenje«. Upamo, da dobimo ta film in ga boste imeli priliko videti na praznik Vnebohoda dne 29. maja. Opozarjamo na to tudi okoličane. — Priljubljena je bližnjina in daljnim Marijinim častilcem božja pot lurske Matere božje v Novem Lurdu pri St. Jerneju. Od meseca majnika pa do pozne jeseni prihajajo romarji ne samo iz Dolenjske, temveč tudi iz Hrvaške. Za te romarje je spisal g. duhovni svetnik Lesjak kratek popis, kako je nastala ta božja pot. Za binkoštni ponedeljek, ko je v Lurdu tudi služba božja in tako rekoč glavno romanje, se bo knjižica za par darinarjev že lahko dobila. — Letina še precej dobro kaže, če ne bo kakih nesreč; upamo, da ne bo dosti slabša od lanskeletne. Sadja seveda ne bo toliko že radi tega, ker je ob času cvetja preveč deževalo.

Spomin padlim Vačanom.

(Vače)

Kakor drugi kraji, ki proslavljajo spomin svojih vojnih žrtv, so tudi Vače, znane iz stare zgodovine, počastile spomin svojih rojakov, ki se niso vrnili iz dolge vojne. Teh rojakov je nad 50. V nedeljo so se že v jutranjih urah zbirali ljudje iz trga in širše okolice ter so ob 10 napolnili obširni trg pred cerkvijo, kjer je čital slovesno službo božjo dekan g. Cegnar ter blagoslovil spominsko zvon, ki bo zvonil vsak teden po enkrat v spomin vojnim žrtvam do leta 2000. Po maši so slovesno odkrili spominsko ploščo z imeni vseh rojakov, ki so padli na različnih bojiščih. Svečanost je otvoril z lepim govorom šolski upravitelj g. Stegovec. Zastopnik Zveze slovenskih vojakov iz Ljubljane, kurat g. Bonač pa je v daljšem govoru orisal vojne grozote. Nato je deklamiral 13 letni učenec ljudske šole Alojz Janež prikladno besedilo. Rezervne oficirje je zastopal g. Zagažen, šolski upravitelj na Sv. Gori, svečanost pa je zaključil g. Jožef Kimovec, posestnik iz Slivne, ki se je zahvalil vsem govornikom in udeležencem spominskega dne.

Nova hranilnica in posojilnica.

(Rakitna.)

Z našim letošnjega leta je naša župnija dobila svojo hranilnico. Želja po njej se je večkrat izrekla. Radi oddaljenosti kraja je tak zavod za ljudi zelo koristen. — Te dni se bo k prosvetnemu domu pridala še ena soba, ki se je zelo pogrešala. Žadnje leto nam je prosvetno društvo v svojem domu večkrat nudilo prav prijetno zabavo. Slišimo, da za Vnebohodo priredi prosvetno društvo velezanimivo igro »Mlini pod zemljo«, kjer bodo vsi igralci nastopili v lepih rimskih oblekah in bo to za naš kraj res nekaj posebnega.

Kamgarn za moške obleke

se dobro kupi pri

R. Miklauc »Pri škofu«, Ljubljana

Živinorejska zadruga.

(Sodražica)

Malokdaj se v časnikih piše o tukajšnji živinorejski zadrugi. V kratkih vrsticah bi radi povedali, da je živinorejska zadruga v Sodražici važnega pomena za povzdigo naše živinoreje. Posrečena je bila misel g. Franca Bartol, ki je leta 1910 ustanovil, podprl od vnetih živinorejcev, to zadrugo. Zadruga poseduje prvo vrsten, obširen pašnik v izmeri 70 ha. Na tem pašniku so postavljeni trije prostorni hlevi za živino. Pri vsakem hlevu se nahaja betoniran vodnjak za napajanje živine. Pašnik je varno ograjen z žico. Oddelki za spuščanje živine na pašo so zopet pregrajeni, tako da se živina re pase naenkrat po vsem prostoru, ampak vrstoma. Pri osrednjem hlevu je postavljen skedenj za krmo in zidana hiša za stanovanje oskrbnika. V mesecu maju se prične običajna pašna, ki traja do meseca oktobra. Posebno za mlado živino je pašnik velike koristi. Pašnik se dviga 800 m nad morjem. Planinski zrak, sočna pašna, skrbno nadzorstvo pri živini, so predvsem ugodnosti za našo mlado živino, ki teh pripomočkov nujno potrebuje. Večletna skušnja se je izborno izkazala. Živina, ki je bila vsaj eno pašno sezono na pašniku, je postala utrjena in obvarovana pred boleznijo. Za neznaten dnevni prispevek, ki se plača zadrugi, ima živinorejec neprecenljivo korist od svoje živine. Pašnik se nahaja približno pol ure od trga Sodražice; k pašniku vodi lepa pot. Ker si z umno živinorejo zamoremo zboljšati svoje gospodarstvo, vabimo živinorejce, da priženejo posebno mlado živino v pašo, zakar ne bo nikomur žal.

Razno.

(Lož)

Občinski odbor je sklenil, da se regulira mesto. Prvo delo se je začelo pred cerkvijo Sv. Petra. V kratkem se bo razširilo pokopališče pri cerkvi sv. Petra. — Prihodnjo nedeljo, 25. t. m., križeva, se vrši kakor vsako leto romarski shod na Križni gori. V soboto zvečer litanije v nedeljo jutraj ob 6 pa sv. maša. Romarji, vabljeni!

43

RAZNO

Veselje do davkov. — Neki na Japonskem živeti Anglež je pred kratkim dobil od davčnega urada povabilo, naj pride po davilo, ki mu ga naklanja finančno ministrstvo. Ves začuden gre Anglež na davkarjo, kjer mu res izroče srebrno tisto. V pojasnilu mu povedo, da je na Japonskem izdal finančni minister odlok, da je treba vse pridne in točne davkoplačevalce nagraditi. S tem bodo v njih vzbudili veselje do odrajanja davkov.

Najbolj požrešna žival. V londonskem živalskem vrtu so se pred kratkim napravili zanimivi poskusi s kroti. Pri tem se je ugotovilo, da je krola najbolj požrešna žival, kar jih poznamo. Njena žvečila delujejo s tako hitrostjo, da jim oko nikakor ne more slediti. V šestdesetih sekundah zamore krola nič manj ko štiri tisočkrat zamigati s svojimi žvečili. — Če položiš črva pred krola, opaziš, da je črv nenadoma izginil. Krola ga požre tako bli-

Lorenski učitelj

Roman.

Res ni bil več tisti mož, ki ga je g. Pergot po učiteljskem sestanku v Šent Naborju izpraševal, mu žugal in ga zbegal. Zalost mu je nagubala lice in začrtala načrte v to trdo lorensko glavo; štrleča brada je postala glavna poteza na obrazu; jamice na licu so bile samo še suha koža; posineli senci so mu stiskali čelo, da je bilo videti višje. Oči se niso laskale niti ugibale, samo hotele so. Kaj? Besede so morale biti že pripravljene, da izrazijo to odločitev. Zaupnik pariških pisarn se je zavedal svoje moči: bil je brez srca in preveč vaje občevali z ljudmi, da jih ne bi vedoma na tihem zaničeval. V tem trenutku je izjemoma slutil, da bo poražen. Toda moral se je boriti in treba je bilo vsaj vedeti, kako bo poražen. Zato se je g. Pergot brez prepričanja začel prilizovati:

»Ubog gospod Baltus, od zadnjic Vas je zadela velika nesreča ...«

»Prav tista, katere sem se tako zelo bal.«

»Izražam Vam globoko sožalje.«

Baltus je prekinil te običajnosti in zastavil drugače:

»Gospod, opravičiti se Vam moram.«

Ali je Pergot prav čul? Je li zdaj voljan? Začutil je radost, ki se mu je zaskrila v očeh.

»Stavil bi bil! Rekel sem si, ko ste odšli: to je razumen dečko. Samo en dan naj preišči, pa bo uvidel, kaj mu je v korist, in se bova razumela.«

»Gospod, ni mi bilo treba en dan preiščevati.«

»Tem bolje.«

»Še preden ste naznanili s tako potratno previdnostjo ...«

Pergot se smehlja; brada se mu napol odpre in reče:

»Potrebno ...«

»Spretno, gospod ...«

»Hvala! ...«

»Da, še preden sem Vas čul, kako ste razlagali načrt, po katerem bi naši deželi vsilili brezversko šolo, sem Vam rekel, da je po mojem mnenju silno nevarno.«

»Priznam odkrito, res ste mi povedali.«

»Francija ne drži dane besede ...«

»Gospod učitelj, predaleč greste ...«

»Krivica!«

»Take besede ne morem dovoliti!«

»Nikar ne vstajajte, gospod odposlanec! Čemu bi odšli prej, preden ste zvedeli moj odgovor?«

»Menim, gospod učitelj, da svojo boleš še tako živo občutite, da ne morete s potrebno hladnokrvnostjo razpravljati o takih vprašanjih. Ako se hočete izogibati nasilnih izrazov, se še vsedem.«

»Dobro! Toda pri tej stvari je vse nasilno, gospod: nasilje se je zgodilo staršem, ki hočejo za svoje otroke krščansko vzgojo; nasilje se je zgodilo otrokom, ki jih trgajo od njih rodu; nasilje učiteljem kakor meni, česar ne prikrivam, ki sem tako veren kakor moj brat duhovnik; nasilje v sredstvih, kajti že v začetku ste mi grozili, da me premestite, ako ne bom služil vaši politiki!«

»Politiški ministristva, gospod, ne moj! Jaz Vas samo opozarjam, da ste pravkar rekli, da se hočete opravičiti; tega čakam.«

»Glejte moje opravičilo: silno me je sram, da

Predavanje o zadružništvu in še kaj. (Vodice)

11. maja t. l. sta vodiško faro obiskala gg. govornika dr. J. Milavec in J. Strcin ter nam v »Domu« govorila o raznih gospodarskih vprašanjih in o zadružništvu. Želja je samo ta, da bi seme, ki sta ga gg. govornika vsejala v gorka moška srca, tudi vzklilo in ohrodilo sad. Živnorojska združba si je nabavila desko na kaplaniji z namenom, da se na njej razglašajo kupne in prodajne gospodarske želje. Oglasiti se je pri tajniku zadruge. — 25. maja t. l. ob 13 se vrši v veliki dvorani »Domac« ponovni občni zbor Mlekarske zadruge v Vodicih z istim dnevnim redom kot 13. aprila t. l.

Ne streljajte. (Iz Mirne peči.)

Znana je nesreča, ki se je dogodila na bojišču večer po polnoči v naši vasi. V tej noči je bil ustreljen Franc Cesar radi nesrečnega sovražstva in fantovske objestnosti ter vinjenosti. Ponočnjaki pa še vedno ne dajo miru in streljajo pončiči in samokresovi, ko odhajajo od vasovanja. Trebalo bi, da se ta nesrečna fantovska prečnost neha.

Elektrarna. (Savlje.)

Vaščani Savelj in Kleč so na tem, da odprodajo svoje električno omrežje. Kot interesent za odkup se je ponudila elektrarna Česenj. Je pa stavi-la za omrežje, ki je po mnenju in oceni strokovnjakov vredno preko Din 100.000, ponudbo le za 20.000. To nizko ceno bo svedela večina lastnikov odklonila. Opozarjamo naše ljudi, naj ne nasadejo. Edino pametno je, da vaščani Savelj in Kleč priklopijo svoje omrežje k mestnemu omrežju. Tam je vsaj mir in red.

Nova motorka. (Iz Stražišča pri Kranju)

V nedeljo se je vršila impozantna slavnost tekajočnega gasilnega in reševalnega društva. Ob pol je bil sprejem kumice g. Bajželjnove, ob tri četrti na 2 se je začel dolgi sprejod s škofjekoško godbo na čelu, nato motorna brigadna, kumica, 23 družic, zastopniki gasilske

župe in nad 200 gasilcev iz raznih društev. Po litanijah je društveni načelnik Anton Kržnar pozdravil vse navzoče (posebno pa go. kumico Bajželjnovo, zveznega načelnika g. Turka iz Ljubljane, gospodične družice, župnega načelnika g. Sajovica iz Kranja, cerkvenega zastopnika, vseuč. prof. dr. Fabjana). V kratkem in jedrnatem govoru je poudarjal pomen motorne brigadne, posebno v našem kraju, kjer se industrija vedno bolj razvija, pripomnil je, da manjka edino še avtomobila za njen prevoz, za kar pa društvo nima denarnih sredstev. Pozival in prosil je vse navzoče, da naj vsak po svojih močeh prispeje k pomoči, pa se bo nabavilo lahko vse, kar društvo še potrebuje. Nato so nastopili razni drugi govorniki, izvršila se je svečana blagoslovitev in nato defilacija, katero je dobro vodil tov. poveljnik Golob.

Postenjaku časten spomin! (Prečna.)

Janeza Springer, pos. Dol. Straža, žup. Prečna, je Bog poklical k Sebi, da mu da plačilo za zvesto službovanje s ključarja cerkve Matere božje v D. Straži. Bil je blag mož, stanovitven v krščanskem prepričanju tudi takrat, ko je vsa njegova okolica omahovala. »Duhovnik najbolj ta pravo ve in uči; brez skrbí se nanj zanesimo,« je večkrat poudarjal. Nešteto krat je nosil križ v procesiji, in skoro ni bilo tako velike ovire, radi katere bi zamudil sv. mašo, pa naj je bil katerikoli delavni dan. Naj uživa večno veselje.

Velik pevski koncert. (Kriško.)

V nedeljo, dne 25. maja, nastopi v Krškem enajst pevskih zborov, katerih vsak zapoje dve pesmici, a skupno vsi zbori tudi dve pesmici. Vseh pevcev bo okrog dvesto. Pričetek koncerta, ki ga bo prenašala ljubljanska Radio-oddajna postaja, bo ob 15. Nastopili bodo sledeči zbori in pod vodstvom pevovodij: 1. Kriško — gg. Vulčič, Čander (meš. zb.); 2. Videm — g. Colcar (mešani zb.); 3. Sv. Križ pri Kostanjevici — g. Torkar (meš. zb.); 4. Studenec — g. Povh (meš. zb.); 5. Sv. Duh — g. Arh (meš. zb.); 6. kvartet Kriško — g. Stiplošek (moški zb.);

7. Leskovec — g. Rupar (meš. zb.); 8. Raška — g. Korbn (moški in meš. zb.); 9. Krška vas — g. Kobal (moški zb.); 10. Kostanjevica na Krki — g. Lavrih (meš. zb.); 11. Cerklje ob Krki — g. Petelin (meš. zb.); 12. Okrožni zbor — g. Petelin.

Pismo iz Kanade. (Naranda.)

Večkrat sem bil mišljenja, da se malo oglašim iz naše nove naselbine Cvebeshe. — Tukaj je nas Slovencev okrog 200 in smo večinoma zaposleni v Kaper rudniku. Dela je sedaj težko dobiti, pa vendar imamo vedno upanje, da bo poleti lažje za delo, ker se bodo pričela zunanja dela. Ampak ne vemo kdaj se bo začelo poletje; smo že v sredini aprila pa imamo še vedno belo sneženo odejo. Tako živimo v enoličju in naša leta potekajo.

Pred tednom smo spremili k večnemu počitku našega rojaka Franca Suštaršiča, ki je domu pri Črnomlju. On je bil zaposlen v že imenovanem rudniku. Prehladil se je; moral je v bolnico, kjer je podlegel. Njegovega žalnega sprevoda se je udeležilo veliko številu tovarišev in na pokopališču so mu naši rojaki zapeli par žalostnih. V starem kraju zapušča svojo ženo in troje nepreskrbljenih otrok. Vsem pričljivo naše iskreno sožalje.

Društveno delo.

(St. Peter pri novem mestu.)

Bo kdo mislil, da smo se že čisto zapili, ker se nič ne oglašimo. Da pa temu ni tako, povemo, da smo imeli v Domu v kratkem času kar tri predavanja, ki so bila namenjena predvsem gospodarjem. — Pomožili smo številu naročnikov vseh naših listov, pri »Domoljubu« celo za 30. To je gotovo najboljši odgovor tistim, ki so se toliko trudili za razširjanje nam neljubega časopisa, a so dosegli baš nasprotno, kakor so mislili. Zares, smial! — Naš g. župnik je prišel z zidavo visokopriključne vile v Novem mestu, kamor misli iti uživati zasluženi pokoj. Vendar upamo in želimo, da ostane med nami še dolgo vrsto let, kot naš dobri župnik. — Letina v vinogradih kaže zelo lepo, toda če se bo deževno in hladno vreme nadaljevalo, prav gotovo ne bo, vsaj po kakovosti, dosežen lanski pridelek. — Koncem junija gremo na Gorjance, kjer bo naš g. kaplan tudi maševal.

sem v prvem, hipnem presenečenju iz bojazljivosti povzročil, da ste mislili, da utegnem zatajiti svojo vero.

»Odpodanec je skomignil z rameni, zardel, ostro pogledal in del:

»Tega nisem nikdar zahteval od Vas!«

»V naši deželi boste imeli na svoji strani samo nekaj priseljenih, jako nesrečno izbranih učiteljev. Nekdaj je taka roba prihajala z vzhoda.«

»In zdaj, gospod, le izgovorite!«

»Zdaj se pripravljate, da nam jih pošiljate z zaboda, ki so prav tako nevarni za Loreno in se bo borila zoper nje.«

»Izvrstno!«

»Silno me je sram, ko pomislim, da Vam nisem tako jasno izrazil svoje misli. Toda grozili ste mi s premeščenjem.«

»Spominjam se.«

»Žena mi je bila takrat bolna: Vi ste to vedeli... Može je lahko zamahnil, kakor bi se hotel izogniti. Baltus je povzel:

»Povedati ji, da odidemo s Križa, bi se reklo umoriti jo. Ne bi je bil mogel pregovoriti, da bi šla z menoj kam drugam. Molčal sem. Zdaj mi je žena, žal, mrtva in jaz sem popolnoma prost, da odgovorim po svojem prepričanju...«

»Uporabljajte ga!«

»Da! Toda končno Vam bi bil gotovo prav tako odgovoril, četudi bi mi žena še živela: tvegal bi bil. Ko Vam tako govorim, nikakor ne mislim, da se baham.«

Zapazil je, da bi mu Pergot rad odgovoril, a ni utegnil. Kakor mnogo preprostih ljudi pri prerekanju, se je tudi Baltus v svojem prepričanju tako razvnel, da ni mogel poslušati nasprotnika:

»Odpokličite me ali pa me premestite kot učitelja sto kilometrov oddaljeno. Le pokažite, kako ste močni! Poigrajte se z mojo usodo!«

Pergot je bil tako užaljen, da je vprašal:

»Kaj pa bi storili, ako Vas premestim?«

»Kakor kane. Če Lorena ohrani svojo svobodo in svojo krščansko šolo, sprejemim in grem, kamorkoli hočete v mejah naše dežele. Če pa izpremenite upravo, odklanjam vsako skrivno...«

»Gospod!...«

»Odklanjam, Vam rečem in odstopim in grem k svojemu bratu na Hornjo. Tedaj lahko nastopim pri volitvah in naprej Vam povem, da bom to pravico uporabil in nastopil pri občinskih volitvah: v začetku prihodnjega leta bom župan tukaj na Križu!«

»Na vse ste mislili!«

»Na vse! Vedite: v borbi za versko šolo bo vse ljudstvo za menoj!«

Med tema dvema možema ni bilo več družabne razdalje. Baltus je kar naravnost razodel svojo temeljno misel in sklenil živeti, kakor se bo pač dalo, a kloniti ne mara niti z besedo. Zdelo se mu je, kakor da vsa Lorena prihaja in odgovarja po njem na grožnje in se mu zahvaljuje: »Dobro, dobro, moj Baltus!« Poslanec je pa jasno videl, koliko mu utegne koristiti taka volja lorenškega duha. Speljati moža, da bi izdal vse, kar stranka v deželi javno uči in misli na skrivnem: kolika sreča! Baltus je že mislil, da bo ob službo; zato ga je jako presenetilo, ko si je mogočni mož zadovoljno trikrat pogladil brado in se z rameni uprl v naslonjač:

»Dragi gospod Baltus, ker ste tako dobro poučeni, kaj misli lorenška dežela, mi ne bi bilo neljubo, ako bi Vas čul razložiti, kaj hočete, kaj hoče, po Vašem mnenju, ta pokrajina.«

skovito naglo, da tega oko niti ne opazi. Pri poskusu razloži pet stopenj. 1. Tu krota, tam črv. — 2. Krota zagleda črva. — 3. Krota prefrnanj. — 4. Krota se ne gane. — 5. Črv je izginil. Kar se je zgodilo pred četrto in peto točko, lahko odkrije edino le filmska časovna leča. Izračunalo se je, da zagrabiti in požre krota črv v teku štiri tisočinke ene sekunde.

Sejem za posle. Pri nas je bilo v navadi, da posli gredo od hiše do hiše za sv. Martina ali na Jurjevo. Na Bolgarskem pa na dan sv. Dimitrija v novembru ali pa na Jurjevo spomlad. Dekle kar povežejo svojo culico, ker se samo ob sebi že razume, da niso več časa v službi kot le 6 mesecev. Potem gredo na trg k cerkvi sv. kraljev in ondaj so že metatari, ki jih postavijo lepo v red in mimoidočim gospodinjstvom hvalijo svoje blago.

Težko se je odvaditi. — Ze več let je v Združenih državah Amerike v veljavi prepoved uživanja alkoholnih pijač, pa ga le še vedno radi skrajajo. Različno pijačo vtihotapljujejo na razne zvite načine. Pred kratkim je

Belokranjski kotichek.

Metlika dobi elektriko. Pa so se le odločili metliški očetje in po dolgem oklevanju in razmišljanju je padla beseda: bodi! Na seji dne 12. maja je sklenil občinski odbor, da se dovoli 600.000 Din za napeljava elektrike iz Ozlja (Orulj), ki leži ob Kulpi na pol poti med Metliko in Karlovcem. Napeljava bo dolga 13 km. Kadar bo ta sklep izveden, bo Metlika z elektriko zadostno preskrbljena, pa tudi okoliške vasi si jo bodo mogle oskrbeti. Za elektriko bo prišel najbrže prav kmalu tudi vodovod. Če bo prav, bo nova luč jeseni že svetila.

Avtopromet Novo mesto—Karlovec. Pred kratkim je bila podeljena koncesija za avtopromet na cesti Novo mesto—Karlovec. Družba, sestavljena iz štirih podjetnikov, s središčem v Metliki, si je omislila tri avtobuse, katerih eden je že dalj časa v obratu, dva pa dospeta v bližnjih dneh. Prve dni junija bo promet že pričel. Cena bo 1 Din za kilometer. Izmed slovenskih vasi to stran Gorjancev bo nova uredba najbolj prav prišla Suhorju, ki bo imel okrajšano pot do Metlike, blizu pa bo postalo tudi v Novo mesto.

Na kuluk! Ne na ceste, marveč za novo klet vinarske zadruge pri Metliki. To pol so jo uredili Draščani. Niso se sicer odzvali vsi, ki so bili naproseni, a so zato oni, ki so prišli, pokazali tem več dobre volje za dobro stvar. Nihali mala stvar, žrtvovali tako lep dan, kot je bila pretekla sobota, ko se je sonce — po dolgem mesecu — cel dan tako lepo smehljalo, doma je klicala detelja, zrela za kosnjo, vinarji se je oglašal, škropiti je treba, debelača se čaka posetve. Kar težko je bilo voznikom — pa so vendar prišli in urno je šlo izpod lopat. »Bo vre dal Bog še lepših dni!« ta beseda je padla in zavest, da to delo ne gre v nič, je vozačem delala ugoden račun. Naj pokažejo toliko dobre volje še drugi, pa bomo »vre« nekaj napravili.

Na Vidošice! Bog bo dal lep dan narod naj pa v lepem številu pride 1. junija k sv. Ani na Vidošicah. Ob tej priliki se bo vršil tabor za fante in dekleta iz bližnjih fara, pa tudi iz delj-

nih. Tudi semčarjev in podzemeljev pričakujemo. Tabor se bo vršil popoldne po litanijah, ki se bodo pele ob dveh. Pa tudi žene in moške bodo prišli na svoj račun. Upajmo, da bo prav lepo in da bomo z dnem vsi zadovoljni.

NAZNANILA.

n V prosvetnem društvu na Kopanju bodo v nedeljo, dne 1. junija ob ¼4 popoldne uprizorili igralci prosvetnega društva iz Dravlj veseloigro »Utopljenec«. Kdor se hoče od srca nasmejati, naj ne zamudi priti pogledat!

n Preska. Katol. prosvetno društvo v Preski praznuje v nedeljo 23. maja ob 3 popoldne v društvenem domu 80 letnico svojega škofa Ant. Bon. Jegliča. Spored: Po slavnostni otvoritvi predsednika društva ž. g. župnika bodo nastopili pred sliko slavljenca tamburaši in deklamatorji. Otroci se bodo poklonili svojemu očetu z ljubko igrico. Nato bo prosv. tajnik ž. g. Vinko Zor orisal vsestransko delo, ki je vršil veliki jubilar v tej dobi svojega pastirovanja. Razvijal bo med govorom skopične slike ter pokazal v kletu našega vladika med ameriški Slovenci in še kaj. — Nova napeljava električne luči v dvorani in na odru bo povečala slavo tega dne. Pridite vsi, da z našo mladino počastite njegov spomin.

Najbolj strasten kadilec ne more več kaditi, ako si izpira trikrat na dan usta z Nikoprost-ustno vodo. Popolnoma neškodljivo, toda učinkovito sredstvo. Stane enkrat za vselej 76 Din. Kdor naroči 5 steklenic, plača samo 280 Din. — Josip Lindi, Ljubljana, Komenškega 17. — Zastopnike in preprodajalce sprejemem povsod!

Izdal se je. Neki soprog je pozno zvečer telefoniral svoji ženi: »Ljuba ženka, nocoj bo pa zelo pozno, preden pridem domov. Imam še vse polno dela tu v pisarni.«

Žena (po telefonu): »Revež. Ampak, čudno se mi zdi, kako moreš sploh delati pri tej godbi, ki menda igra tam v tvoji pisarni?«

Pretrgano zagrinjalo

Moja draga sestra Mira!

Iz vsega srca Te lepo prosim, da mi oprustiš, ker sem bila mnenja, da si kriva. Tukaj ti podarim prstan, ki je bil na neki slavnostni dan znak najine ljubezni. Vzemi ga in naj Te spominja na Tvojo ljubečo Te sestro.

Poležala je prstan na papir, pri tem je selza iz oči kanila na podpis.

Vstala je in odšla, zahotelo se ji je solnce in medrega neba ter je odhitela k očetu, ki se je na klopi pred hišo pogovarjal s Klavdijem.

Med tem časom se je bila Mira, ki je sklenila da zbeži, vrnila. Previdno je odprla majhna vrata zadaj na vrtu, dobro pogledala, da je kdo ne vidi, ter odhitela od zadaj v hišo. Ko je dospela v svojo sobo, je vzela nekaj denarja, ga vtaknila v svojo torbico, ter prišla za plašč. Tu je zapazila na mizi Cecilijino pismo in prstan. Ko je pismo prebrala, je spoznala, da Cecilija ni več kćeta prejšnjih let, temveč resna, pametna žena.

Stopila je k oknu in videla skozi tenki, beli zastor, kako se Cecilija in Klavdij skupaj sprehajata po vrtu. Cecilija je bila bolj suha kot nekdanj, pa tudi bolj blede v obraz. Bila je lepa. Trpljenje ji je izoblikovalo lice in njen nasmešek je bil bolj resen, a tudi bolj iskren kot nekdanj.

Klavdij je zamišljeno stopal poleg nje,

44

priplul iz Havane v New Yorku parnik. Carinski uradniki so takoj začeli preiskovati potnike, če imajo s seboj kaj žganja ali druge opojne pijače. In res so dobili pijačo kar pri 200 potnikih. Kdor je imel s seboj steklenico vina, je moral plačati 30 dolarjev kazni, kdor je pa imel žganje, je moral odrediti 50 dolarjev. Šele ko so vsi preiščali, so potnike izpuštili.

Poštno znamko je prvi uvedel Anglež Roland Hill leta 1838. Dotlej so poštne pristojbine za pisma plačevali v gotovini, kakor jo še danes plačuje pri nas častopisje.

Najvišji hotel v Evropi je zgrajen pod nekim sv. carskim vrhom (Jungfrau) 3460 metrov visoko. V tej višini dobiš lahko vsega, kar ti srce poželi. Sardine. Učitelj: »Vele ribe se hranijo z majhnimi, n. pr. s sardinami.« Učenček: »Kako pa odprejo škatle?«

V trgovini. Zakaj ste odpustili vajenca? »Ker ni bil za nobeno rabo in ker je bil vsega zmožen.« Čisto navadna črna muha ima lahko v enem polletju 120 milij. potomcev.

»Gospod poslanec, nič drugega nego tole: spoštujte naše verske šole! Izpolnite desetkrat dano obljubo!«

»Brez dvoma! A jaz bi rad vedel, kaj mislite Vi in Vaši bodoči občinarji glede vere: kakšno vlogo, kakšno mesto naj zavzema v šolskem pouku?«

»Oh, prvot! Pravzaprav takole: razumite dobro! Vi trdite, da v šoli ne poznate nobene vere, mi Lorenici pa hočemo živeti po svoji veri tukaj in povsod. Vera se od nas ne da ločiti, saj nam je kakor naše srce.«

»Gospod Baltus, v šoli torej govorite ves čas o Bogu?«

»Nikakor ne! Ne tajim ga nikoli; imenujem ga pa, kadar je primerno... Ker sva že tako daleč, pač smem govoriti naravnost.«

»Smete, brez dvoma!«

»Smeni, ker gre za našo najvišjo dobrino. Nikdar ne bodo naši otroci imeli take vzgoje, kakršno imajo vaši. Ker jih na vse kriptiče trgate od Boga, ste vsakemu izmed njih sovražniki. Vedno manj jih je in ubili boste deželo, če bo šlo tako naprej. Tukaj je naše borbeno torišče: niti Nemec, niti bogotajec, pač pa širokogrudni Francozi! Le začnite s silo ali z zvižajo, ne bo Vam uspelo! Ker smo vam zvesti, so nas v čemštridesetih letih že dvakrat preganjali. Če nas morate zdaj preganjati tudi vi — dobro! bodi — na Vašo srečo bomo tudi Vas premagali! Vem za mamice, matere naših šolarjev, ki že vsak dan molijo za spreobrnjenje...«

»Republika?«

»Prav tisto ne, pač pa za blažene oči Francije, ki ne vidijo dovolj daleč! Le kmetski sin sem, gospod, le obmejni učitelj, a sem poštenjak! In še enkrat Vas prosim: oprostite, ker Vam nisem takoj tako govoril kakor danes!«

Ob teh besedah je mogočnejš Jezo komaj prikril; silil se je, da govori vladno in mirno. Poprašal je, kakor da se je pogovor šele pričel in kakor da mu je treba prvih podatkov:

»In pravite, gospod Baltus, da je v Loréni mnogo takih učiteljev, kakor ste Vi?«

»Mnogo, gospod: skoro vsi, kar jih je domačinov in tudi nekaj tujcev... Še nekaj Vam moram povedati, da boste mogli v Parizu poročati, kaj sva se pogovarjala.«

»Seveda bom poročal.«

»Pravi! Po našem mnenju uradna Francija tako ravna na Alzacijo in Loréno kakor ljubimec z ljubinko: na zunaj ima zanj cvetlice, trakova, veselice in sladke besede, v srcu jo pa zaničuje. Kar smo mi hoteli, je bil pošten in trajen sporazum z veliko deželo, upoštevajočo božji zakon.«

»Izvrstno! Hvala Vam!«

Odposlanec se je okrenil proti oknu in se lahko nasmehnil:

»Krasen vrt, gospod učitelj!«

Iztegnil je roko in začrtal polkrog v zraku:

»In ta prostrana pokrajina! Kako ste obdarovali!«

»Mislite?«

Kriškemu učitelju je manjkalo nekoliko tega, kar je poslancu dajalo moč, zato je v precejšnji zadregi vstal in stopil k oknu:

»Glejte, gospod poslanec, tukaj so čebulki, tam je krompir, ki dobro uspeva v naših lahkih vrtnih legah.«

»Res?«

»Res?«

»Da, jako dobro, ako leto le ni preveč deževno.«

In Miri se je zdelo, da čita v njenih očeh pomilovanje in prijateljsko naklonjenost. Sedaj ga lahko Cecilija osreči, zakaj trpljenje jo je naučilo spoznavati vrednost sreče. Oba potrebujeata mirnega doma, o katerem sta sanjala.

Toda sedaj ni bilo časa za razmišljanje. Morala je čim prej zbežati. Hotela pa je, da vsi vedo, zakaj odhaja. Sedla je za mizo in v naglici napisala na Cecilijino pismo:

»Ni mogoče življenja zidati na laži:

Vračam Ti Tvoj prstan Cecilija, zakaj nisem Tvoja sestra.

Vračam Ti Tvojo besedo Klavdij, ker ne morem biti Tvoja žena.

Prepričajte se o trpečnosti vrvarskih izdelkov iz prve kranjske vrvarne

Ivan N. Adamič, Ljubljana, Sv. Petra cesta 31
in pri podružnicah v Mariboru, Vetrinjska 20, Celje,
Kralja Petra cesta 33 in v Kamniku, Sutna 4

Ne morem prinesiti nesreče domu, kjer sem hotela ostati, zakaj moja usoda je, da blodim v življenju, kot blodijo ljudje mojega rodu po cestah.

Poleg prstana, ki ga ni hotela sprejeti, je polčila Klavdijevo listnico ter stopila k vratom. Tu pa je omahnila in se v trenutni slabosti naslonila na zid. Če bi bil Klavdij prišel v tem trenutku, ji razločil, da jo res iskreno ljubi, in če bi jo prosil, naj ostane, bi se tudi to zgodilo. Toda ona je odšla in nihče je ni zadrževal.

Hitela je po prašni cesti naprej. V daljavi pred njo se je peljal ciganski voz, poleg katerega so stopale temne postave. Mira je hitela za njimi, da bi se jim pridružila, toda začela je omahovati. S strahom se je vprašala, kako jo bodo sprejeli. Ali jo bodo radi znaka na zapetju vzeli v družino? Ali bo lahko prenašala umazano cigansko življenje? Hipoma jo je bilo groza pred njimi.

— Nikdar ne bom mogla prosjačiti, kot delajo te ženske.

Naenkrat je spoznala, da s svojo vzgovo ne spada med te ljudi. Bila je vsa obupana; uvidela je, da ne more biti srečna niti kot Klavdijeva soproga, ker je bilo preveč ciganske krvi v njenih žilah.

Naslonjena ob cestno drevo je stala in gledala za ciganskim vozom, ki se je oddaljeval, kakor bi bil mrtvaški voz, potem pa je pogledala na drugo stran, na vrt daljnega griča, kjer je stala Martinova hišica. Ne na tej in ne na oni strani ni bil njen dom. Povsod je bila tujka pritepenka. Začela je brkati jokati, ker ni več vedela, kaj naj stori.

— Nikomur nisem kdaj storila kaj zalega, in vendar sem bolj nesrečna kot vsi drugi ljudje na svetu. Moj Bog, zakaj sem se rodila!

XXIII.

V borni koči je uboga mati gledala skozi pretrgano zagrinjalo bodočnosti nesrečo svoje hčerke.

Zagrinjalo se je spet zastiralo in nastala je tema v koči, a v materinem sru je odmeval strašni vzdih mučenega dekleta kot ožitek. Sedaj je ona preklinjala dan svojega rojstva!

Naenkrat je spet videla na kupu sla-

me pred seboj umirajoče dete, ki je vedno tiše hropelo, in obupno je tudi ona vzklila:

»Moj Bog... Moj Bog!

Zvonovi pa so zvonili naprej in označevali s slovesnim glasom božično noč. V vseh pobožnih družinah so slavili obletnico rojstva Gospodovega. Nihče se ni spomnil uboge zapuščene in njenega umirajočega deteta. Tudi v hiši, od katere so jo na tako nekrščanski način pregnali, ni nihče mislil nanjo. Vsi so spali. Vrata so bila zaklenjena in pes je čuval pred njimi. Zunaj pa je divjal vihar.

V ubogi koči, ki se trese v sunkih vetra, mati tiho joka in moli k Onemu, ki je tolažnik žalostnih in nesrečnih.

Počasi hite minute naprej; Angelj čaka: zanj niso nič, saj je večni.

— Gospod, daj, da me navdahne Tvoja prosvitljenost...

Če bi dala svoje življenje za Miro, bi ta živel, a bila tako zelo nesrečna! Če bi jo pa sedaj pustila umreti, bi bilo njeno lastno bodoče življenje strašno osamljeno! Kdo jo bo ljubil, če Mire ne bo več? Kakšen cilj bi še nadalje imelo njeno življenje?

Naenkrat spozna, da je življenje neizprosno. Tudi materina žrtev matere ga ne more spreminiti. In uboga žena skloni glavo in moli; če se človek uda v Božjo voljo, je to lek za njegove bolečine.

In mati izgovori besede, ki slednjič oproste otrokovo dušo:

»Lepi angelj, pusti me, da živim naprej v svoji boli in vzemi otrokovo dušo. Naj se zgodi božja volja!

Blesteča prikazen se sklone nad otroka in se dotakne njegovega srca, ki v tem trenutku preneha biti. Nato angelj izgine. Z otrokovo dušo je odplaval v nebo.

V koči ostane mati sama z mrtvim detetom.

Končano je... Nikoli več ne bo čutila, kako se ljubke, drobne roke oklepajo njene vratu, nikoli več ne bo grela v svojih rokah njene majhne nožice.

Otrok je umrl, ne da bi bil spoznal vso grenkost in zahrbtnost življenja.

Slabotna lučka je ugasnila, zmanjkalo ji je volje. Mati moli v temi iz vsega svojega srca. Prosi vsegamogočnega, naj ji da moč, da prenese ta udarec in da pošteno živi, naj po svoji neskončni uvidenosti uredi, da se spel sestane z malo Miro tam, kjer je večna rajska sreča! Božja volja pa je za nas najboljša postava, tudi kadar je težka in nerazumljiva. Kar Bog stori, vse prav stori.

(Konec.)

Vreče.

Kdor rabi vreče kupi jih najceneje pri trdkih:

Mirko Mlakar

Ljubljana - Slomškova ulica št. 11

PREKLIC. Podpisani Kalan Janex, posestnik, Zgornja Besnica, preključujem besede o Janexu in Francetu Maziju iz Zabukovja, češ, da sta mi ukradla dežnik, ker jima ne morem ničesar nepoštenega očitati. Kalan Janex.

Pozor! Čas košnje se bliža!

Zato kupite »Peklenske« kose z garancijo v trgovini A. Požar na Prevojah, in podružnici na Brdu. Vse ostalo blago po najnižjih cenah. — Se priporoča za obilen obisk POŽAR.

Za majnik.

1.

Dr. Bickell, eden največjih učenjakov glede orientalskih jezikov, je leta 1862. bil v Londonu, da bi prevedel izdajo pesmi pisatelja sv. Efrema. Tedaj mu pride na misel brezmadežno spočetje Device Marije, resnica, o kateri so tedaj protestantje toliko krivičnega za Mater božjo in Cerkev pisali. Učenjak sklene: »Ako najdem pri pisatelju Efreemu potrjenje tega nauka, bom to smatral za dokaz, da ima Cerkev prav in da je njen nauk resničen.« In res v rokopisu stoji: »Ti, o Gospod Jezus, in Tvoja Mati Marija sta edina, ki sta v vsakem oziru čista; zakaj madeža ni na Tebi, o Gospod, madeža ni na Tvoji Materi.« Izpolnil je besede in vstopil v svetišče.

Kovači!

Najboljši trdi in mehki koks in kovaški premog Vam nudi

Družba Hirja, Ljubljana
Dunajska c. 46. Telefon 338

Brinje in fige dobite pri
Fran Pogačnik-u
Ljubljana, Dunajska c. 36

Zobni atelje

Ciril Lužar

v Škofji Loki

sprejema vsaki dan razen ponedeljka od 8-12 in od 2-5. — Ob nedeljah od 8-11 ure.

X. jubilejni velesejem v Ljubljani

29. maja - 9. junija 1930

Največja tovrstna prireditve v državi.
- 40.000 m² obsega 9 razstavnih zgradb
- 800 razstavljalcev.

TOVARNIŠKE CENE VSEH VRST BLAGA
SPECIJALNI ODDELKI

ekstil, usnje, papir, pohištvo, avtomobili, stroji in kovina, poljedelski stroji, Perutnina, Obsežno zabavišče, Stanovanja preskrbljena, Legitimacije Din 30.—, Prodajajo denarni zavodi, železniške postaje, trgovske in obrtniške organizacije, Putnik — i. t. d.
SLAVIMO 10 LETNICO OBSTOJA VELESEJMA!

Kovači! Najcenejši koks

100 kg Din 85.— Pri večjem naročilu popust!
LJUBLJANSKA MESTNA PLINARNA.

Poravnajte naročnino!

ZAHTEVAJTE CENIK
GRATIS IN FRANKO!

Birmanske ure za dečke od
Din 44.— naprej.

BIRMANSKA DARILA

H. SUTTNER - LJUBLJANA 1

PRESERNOVA ULICA 4 — POLEG FRANČISKANSKE CERKVE —
NAJVEČJA ZALOGA UR, ZLATNINE IN SREBRNINE. — LASTNA
TOVARNA UR V SVICI

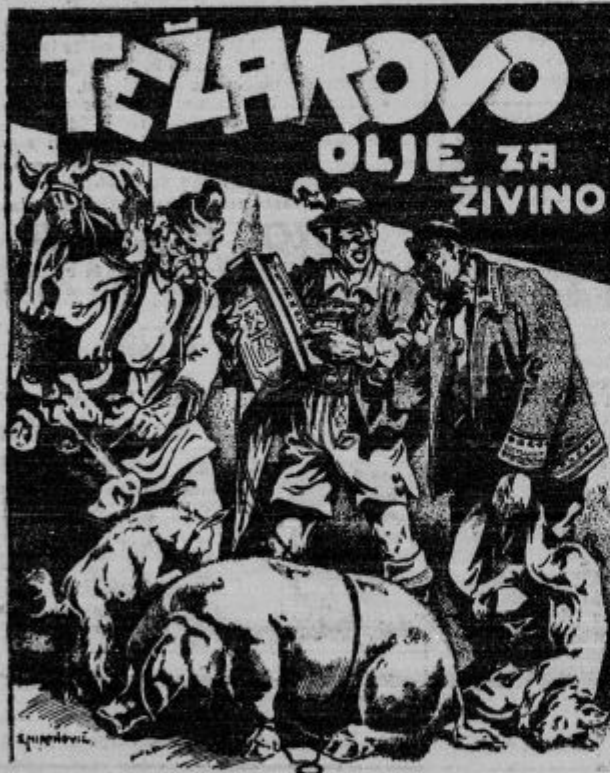

Birmanske zapestne ure, srebrne od Din 152.— naprej.
14 karat zlato od Din 296.— naprej.

ZAHTEVAJTE CENIK
GRATIS IN FRANKO!

Srebrne vratne verižice (Collier) od
Din 20.— naprej.
Zlate vratne verižice (Collier) od
Din 85.— naprej.

«Težakovo olje za živino» se
dobi samo pri

M. Težak-u
Zagreb
Gundulićeva 13

v kanticah od 5 kg in stane ena
kantica s poštnim povzetjem
Din 125.—. To olje je nesporno
najuspešnejše sredstvo za krm-
ljenje slabotne in zahirane živi-
ne in sicer radi bogate vsebine
na vitaminu A in posebno radi
vitamina D, ki ga v nobenem
drugem krmilu ni.

Ako začutim
ščegetanje v grlu,

ko me muči kašelj, hri-
pavost ter sluzenje v
prsih — tedaj začnem
piti prigruti s Feller-
jevim prijetno dišečim
Elsafludom. Nekoliko
kapljic na sladkorju od-
pravi napetost, bolečine
in krče v žrelodu. Dr-
govanje in obkladki de-
lujejo izvrstno pri rev-
matizmu, živčnih bole-
činah, pri bolečinah v
očeh, ušesih, pri glav-
bolu in zobobolu.

Delajte tudi Vi tako —
pomagalo bode tudi Vam!

Fellerjev Elsaflud, to že 33 let znano narodno
sredstvo in kosmetikum stane v lekarnah in vseh
podobnih trgovinah: polizkusna steklenica 4 Din,
dvojna steklenica 9 Din, posebna steklenica 18
Din. Po pošti najmanj za 62 Din pri:

EUGEN V. FELLER, lekarnar
Stubica Donja, Elsatrg 16

Za birmo ure
verzitke
F. Čuden, Ljubljana
Prešernova ulica 1

Salomut

ZA DOKRIVANJE
STREH
ZA OBLAGANJE
STEN
ZA ELEKTRIČNE
IZOLACIJE
CEVI ZA
KANALIZACIJE

NIKDAR še niste imeli tako prijetne in
lahke

KOŠNJE kot jo boste imeli letos, toda
le, ako boste kosili z

garantirano - domačo

Jugoslovensko koso.

Zahtevajte te kose pri vseh trgovcih.